

Sygn. akt VIII GC 97/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 października 2015 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Woźniak

Protokolant : starszy sekretarz sądowy Monika Stachowiak

po rozpoznaniu w dniu 5 października 2015 r. na rozprawie

sprawy z powództwa Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

przeciwko Przedsiębiorstwu Budownictwa (...) spółce akcyjnej w S.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) spółki akcyjnej w S. na rzecz powoda Syndyka masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w G. kwotę 151.888,58 zł (sto pięćdziesiąt jeden tysięcy osiemset osiemdziesiąt osiem złotych pięćdziesiąt osiem groszy) z ustawowymi odsetkami od dnia 27 czerwca 2012 roku,

II. oddala powództwo w pozostałej części,

III. rozstrzyga, że koszty procesu ponosi pozwana w 80%, powód w 20% i pozostawia szczegółowe ich rozliczenie referendarzowi sądowemu po uprawomocnieniu się wyroku.

Sygnatura akt VIII GC 97/13

UZASADNIENIE

Powód syndyk masy upadłości (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w upadłości likwidacyjnej z siedzibą w G. wniósł o zasądzenie od Przedsiębiorstwa Budownictwa (...) spółki akcyjnej z siedzibą w S. kwoty 190.245,12 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu oraz o zasądzenie zwrotu kosztów procesu.

W uzasadnieniu podał, że w dniu 18 czerwca 2010 r. spółka (...) zawarła z pozwaną umowę o roboty budowlane, której przedmiotem było wykonanie pozostałej do wykończenia części stanu surowego otwartego obiektu pod nazwą „(...)” znajdującego się na terenie działki o nr (...) przy ul. (...) w G.. Sposób oraz materiały z jakich wykonane miały być poszczególne elementy budynku określone zostały w kosztorysie uproszczonym stanowiącym załącznik do umowy. Zdaniem powoda, pozwana nie wykonała części prac wymienionych w kosztorysie, zaś te które zostały zakończone wykonano w ograniczonym zakresie używając materiałów niższej jakości. Różnica pomiędzy wartością prac wykonanych przez pozwaną, w tym przy uwzględnieniu użycia materiałów niższej jakości, a wartością prac wskazanych w kosztorysie wyniosła 223.384,17 zł. Pozwana nie wykonała konstrukcji stalowej pergoli wraz z pokryciem poliwęglanem za kwotę 33.139,05 zł, jednak nie otrzymała wynagrodzenia z tego tytułu. Dochodzone roszczenie stanowi więc różnicę tych kwot. W sumie pozwana otrzymała wynagrodzenie w kwocie o 192.245,12 zł wyższej niż wynika to z wystawionych przez nią i zapłaconych przez spółkę (...) faktur.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na jej rzecz zwrotu kosztów procesu. Przyznała, że strony zawarły umowę o roboty budowlane, stwierdziła jednak, że opisana przez powoda sytuacja nie miała miejsca. Wyjaśniła, że spółka (...) zawarła z (...) spółką z ograniczoną odpowiedzialnością w G. dwie umowy o roboty budowlane na wykonanie budynku o funkcji usługowo-handlowej i konferencyjno-szkoleniowej mieszczącej się na terenie działki o nr (...) przy ul. (...) w G.. Następnie spółka (...) zawarła z pozwaną umowę o roboty budowlane w zakresie wykonania stanu surowego otwartego, tego obiektu. W trakcie procesu budowlanego doszło do zmiany technologii wykonania obiektu przewidzianej w projekcie budowlanym. Pismem z dnia 9 czerwca 2010 r. powód odstąpił do umowy zawartej ze spółką (...). Następnie strony zawarły umowę opisaną w pozwie, na podstawie której pozwana kontynuowała realizację budowy w technologii narzuconej przez poprzedniego generalnego wykonawcę. Wszelkie zmiany technologii wykonania prac były zaakceptowane przez spółkę (...) oraz przez upadłą spółkę. Strona pozwana podniosła również zarzut potrącenia roszczenia o zapłatę robót dodatkowych w postaci wykonania przyłączy kanalizacji sanitarnej i deszczowej, ścianki szczelnej utraconej, podbicia betonem fundamentów oraz z tytułu zużycia większej ilości stali w kwocie 381.593,46 zł z roszczeniem powoda dochodzonym pozwem.

W toku postępowania powód stanął na stanowisku, że umowa, na podstawie której dochodzi zapłaty jest umową nową, zaś wszelkie powstałe na jej tle roszczenia należy rozstrzygać odrębnie od tych wynikających z umowy zawartej pomiędzy spółką (...) i spółką (...). Powód zakwestionował zasadność roszczenia zgłoszonego przez pozwaną do potrącenia, gdyż prace te miały zostać wykonane na podstawie § 6 pkt 5 umowy, tymczasem zgodnie z tym postanowieniem, zmiany zakresu robót wykraczające poza zakres umowy, wymagały pod rygorem nieważności pisemnego zlecenia zamawiającego, a pozwany takiego zlecenia nie otrzymał. Umowa wyłączała również możliwość zgłaszania roszczeń z tytułu niedoszacowania należności za wykonane prace, czy błędy wykonawcy.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

(...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w S. są R. L. i K. G.. Każda z nich posiada połowę udziałów. Prezesem zarządu spółki jest L. Ł., a prokurentem spółki był A. L..

W. L. – małżonek R. L. posiada większość udziałów w (...) sp. z o. o. w W., w skład zarządu tej spółki wchodzi W. L., natomiast R. L. i M. L. są prokurentami tej spółki.

Dowody: - odpis aktualny z rejestru przedsiębiorców KRS pozwanej (k. 13-15),

- informacja odpowiadająca odpisowi aktualnemu z rejestru przedsiębiorców

spółki (...) (k. 267-278),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373),

A. G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34 rozprawy w dniu

14.10.2013 r., k. 439).

W dniu 17 sierpnia 2009 r. spółka (...) zawarła ze spółką (...) dwie umowy o roboty budowlane o nr (...) i (...) na wykonanie budynku o funkcji usługowo-handlowej, gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej na działce o nr ewid. (...) przy ul. (...) w G..

Zakres robót przewidzianych umową nr (...) obejmował roboty ziemne, fundamenty, piwnicę, parter, piętra I-IV, dach – konstrukcja, ocieplenie i pokrycie wraz z obróbkami blacharskimi, okna połaciowe i klapy oddymiające, ściany działowe, tynki i okładziny wewnętrzne, stolarkę okienną, stolarkę drzwiową, podłóża, posadzki, podłogi, elementy

ślusarsko kowalskie, malowanie, elewacja, instalacje wodno-kanalizacyjne oraz instalacje elektryczne (§ 1 ust. 1 umowy). Strony wyłączyły z zakresu prac te związane z powierzchnią 140,02 m² na parterze co stanowiło integralną część budynku. Postanowiły, że na lokal strony podpiszą oddzielną umowę (§ 1 ust. 3 umowy). Spółka (...) miała otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 4.309.297,98 zł netto (§ 6 ust. 1 umowy).

Zakres robót przewidzianych umową nr (...) obejmował roboty zmienne, fundamenty, piwnicę, dach – konstrukcja, ocieplenie i pokrycie wraz z obróbkami blacharskimi, okna połaciowe i kłapy oddymiające, tynki i okładziny wewnętrzne, stolarkę okienną, stolarkę drzwiową, podłóża, posadzki, podłogi, instalacje wodno-kanalizacyjne oraz instalacje elektryczne (§ 1 ust. 1 umowy). Strony wyłączyły z zakresu prac te związane z powierzchnią 140,02 m². Postanowiły, że na w/w lokal strony podpiszą oddzielną umowę (§ 1 ust. 3 umowy). Spółka (...) miała otrzymać wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 397.397,46 zł netto (§ 6 ust. 1 umowy).

W tabelach elementów robót stanowiących załącznik do każdej z umów odmiennie określono kwotowy zakres robót.

Paragraf 5 ust. 1-5 każdej z umów określały zasady zawierania umów z dalszymi podwykonawcami. W § 5 ust.6 każdej z umów strony postanowiły, że w przypadku odstąpienia od umowy przez którąkolwiek ze stron, wykonawca wyraża zgodę na wstąpienie zamawiającego w miejsce wykonawcy w umowy z dalszymi podwykonawcami, zawarte zgodnie z niniejszym paragrafem

Dowody: - umowa o roboty budowlane nr (...) z załącznikami (k. 279-293),

- umowa o roboty budowlane nr (...) z załącznikami (k. 294-306),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373),

J. Z. (od godz. 01:24:43 do godz.02:05:28 rozprawy w dniu

24.06.2013 r., k. 374), A. G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34

rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439).

W dniu 30 września 2009 r. (...) sp. z o. o. zawarła z pozwaną umowę, w której wykonawca (pозwana) przyjęła do wykonania stan surowy otwarty obiektu pod nazwą: „(...)” mieszczący się na terenie działki o nr ew. (...) przy ul. (...) w G.. Zakres robót wynikających z tej umowy obejmował roboty ziemne, fundamenty, piwnicę, parter, piętra I-IV, dach – konstrukcja, ocieplenie i pokrycie wraz z obróbkami blacharskimi, okna połaciowe i kłapy oddymiające, kanały wentylacyjne i spalinowe, wmurowanie kominów z klinkieru ponad dachem, obudowy kanałów wentylacyjnych z siporexu, wykonanie konstrukcji stalowej pergoli z pokryciem poliwęglanem trzykomorowym, zbrojenie ścian żelbetowych, klatki schodowe (§ 1 ust. 1 umowy).

Strony postanowiły, że powyższy zakres robót zostanie wykonany zgodnie z przekazaną dokumentacją techniczną składającą się z projektu architektoniczno-budowlanego wykonanego przez architekta W. K., a także zgodnie ze zmianami ustalonymi z przedstawicielem zamawiającego oraz projektantami obiektu. Uszczegółowienia, rozwinięcia i modyfikacje dostarczonej dokumentacji, będące konsekwencją należytego spełnienia złożonego programu, określonych funkcji, obowiązujących przepisów i norm techniczno-budowlanych i sztuki budowlanej, nie będzie rozumiane za zmianę zakresu rzeczowego. W/w dokumentacja techniczna stanowi załącznik nr 1 do umowy (§ 1 ust. 2 umowy).

Pozwana miała otrzymać za wykonane prace wynagrodzenie ryczałtowe w kwocie 1.450.000 zł netto.

Dowód: - umowa o roboty budowlane z dnia 30.09.2009 r. (k. 307-315),

- zeznania świadków W. L. (od godz. 00:40:10 do godz.

01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373), J. Z. (od godz.

01:24:43 do godz. 02:05:28 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374), -

zeznania świadków W. L. (od godz. 00:40:10 do godz.

01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373), J. Z. (od

godz. 01:24:43 do godz. 02:05:28 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374),

M. N. (od godz. 00:07:15 do 00:19:50 rozprawy w dniu

14.10.2014 r., k. 438), A. G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34

rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439).

W piśmie z dnia 9 czerwca 2010 r. spółka (...) złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane nr (...) zawartej ze spółką (...) w dniu 17 sierpnia 2009 r. W kolejnym piśmie z tego samego dnia spółka (...) złożyła oświadczenie o odstąpieniu od umowy o roboty budowlane nr (...) zawartej ze spółką (...) w dniu 17 sierpnia 2009 r.

W obu pismach wskazała, że powodem odstąpienia jest zwłoka wykonawcy w realizacji robót przekraczająca termin 21 dni w stosunku do ustalonych harmonogramem (§ 11 ust. 1 lit. c umowy), a faktyczne opóźnienia w realizacji inwestycji szacuje na około 5 miesięcy w stosunku do zakładanego harmonogramu co stanowi niezależną przyczynę odstąpienia od umowy na podstawie art. 635 w zw. z art. 656 § 1 k.c.

Spółka (...) poinformowała o fakcie odstąpienia od umowy pozwaną i zwróciła się do niej o sporządzenie inwentaryzacji robót w toku z udziałem zamawiającego i inspektora. Wniosła o przygotowanie projektów umów na zakres robót, który należy wykonać w celu ukończenia stanu surowego otwartego, zgodnie z umową pomiędzy pozwaną a spółką (...).

Dowody: - oświadczenia spółki (...) o odstąpieniu od umów nr (...) i nr

(...) (k.316, 397),

- korespondencja stron (k. 317),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373).

Pozwana odstąpiła od umowy zawartej ze spółką (...). Pozwana otrzymała zapłatę za prace wykonane na rzecz spółki (...).

Dowody: - zeznania świadka J. Z. (od godz. 01:24:43 do godz.

02:05:28 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374)

Pomiędzy (...) i spółką (...) oraz pomiędzy spółkami (...) i pozwaną nie doszło do ostatecznych rozliczeń wykonanych prac.

Dowody: - zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), A.

G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34 rozprawy w dniu 14.10.2013

r., k. 439).

W dniu 17 czerwca 2010 r. sporządzono:

1) protokół dotyczący zaawansowania prac wykonanych w ramach umowy zawartej w dniu 30 września 2009 r. pomiędzy pozwaną i spółką (...), w którym wskazano, że roboty ziemne i fundamenty zostały ukończone w całości, piwnica, parter (przy zwiększonym zakresie robót dodatkowych o 50.000 zł) oraz I piętro zostały ukończone w 90%, natomiast piętra II-IV, zbrojenie ścian żelbetowych, klatki schodowe (...) 1-3, przewody kominowe spalinowe ceramiczne i kanały wentylacyjne z kształtek ceramicznych wentylacyjnych, dach- konstrukcja, ocieplenie, pokrycie, okna połaciowe, klapy dymowe, obróbki blacharskie, konstrukcja pergoli z pokryciem poliwęglanowym trzykomorowym nie zostały w ogóle wykonane. Ogólny stan zaawansowania robót określony został na 31,33%;

2) protokół dotyczący zaawansowania robót wykonanych na podstawie umowy zawartej pomiędzy spółkami (...) i (...) w dniu 17.08.2009 r. nr (...), w którym wskazano, że roboty ziemne i fundamenty zostały ukończone w całości, piwnica, parter oraz I piętro zostały ukończone w 90%, pozostałe prace wskazane w tej umowie nie zostały wykonane. Ogólny stan zaawansowania robót określony został na 32%;

3) protokół dotyczący zaawansowania robót wykonanych na podstawie umowy zawartej pomiędzy spółkami (...) i (...) w dniu 17.08.2009 r. nr (...), w którym wskazano, że roboty ziemne i fundamenty zostały ukończone w całości, parter w 90%, pozostałe prace wskazane w tej umowie nie zostały wykonane. Ogólny stan zaawansowania robót określony został na 19,33%;

Protokoły z dnia 17 czerwca 2010 r. dotyczące umów zawartych pomiędzy spółkami (...) i (...) podpisali J. K. (1), Artur M. G., L. Ł. oraz E. S.. Natomiast protokół dotyczący umowy zawartej przez spółkę (...) z pozwaną podpisali S. Z., Artur M. G. i J. K. (1).

Dowody: - protokoły zaawansowania robót (k. 318, 534-535),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), J.

K. (od godz. 02:06:09 do godz. 02:16:40 rozprawy w dniu

24.06..2013 r., k. 374) A. G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34

rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439), L. K. (od godz.

00:05:04 do godz. 00:11:33 rozprawy w dniu 13.01.2014 r., k. 515).

W dniu 18 czerwca 2010 r. (...)” sp. z o. o. w S. (dalej zamawiający) zawarła z Przedsiębiorstwem Budownictwa (...) spółką akcyjną w B. (dalej: wykonawca) umowę o roboty budowlane, w której zlecił pozwanej pozostałą do wykończenia część stanu surowego otwartego obiektu pod nazwą: „(...)” mieszczący się na terenie działki o nr (...) przy ul. (...) w G..

W § 1 ust. 1 a) – l) umowy wskazano, że zakres robót całościowych obejmował: roboty ziemne, fundamenty, piwnicę, parter, piętra od I do IV, dach – konstrukcja, ocieplenie i pokrycie wraz z obróbkami blacharskimi, okna połaciowe i kłapy oddymiające, kanały wentylacyjne i spalinowe, wymurowanie kominów z klinkieru ponad dachem, obudowy kanałów wentylacyjnych z siporexu, konstrukcje stalową pergoli z pokryciem poliwęglanem trzykomorowym, zbrojenie ścian żelbetowych, klatki schodowe.

W § 1 ust. 2 umowy wskazano, że powyższy zakres robót został częściowo wykonany zgodnie z przekazaną dokumentacją techniczną, składającą się z projektu architektoniczno-budowlanego wykonanego przez arch. W. K., a także zgodnie ze zmianami ustalonymi z przedstawicielem zamawiającego oraz projektami obiektu w ramach umowy ze spółką (...). Wobec odstąpienia od umowy przez zamawiającego ze stosunku prawnego łączącego go ze spółką (...) strony tej umowy zamierzają kontynuować dalsze prace na ustalonych warunkach. Zakres prac dotychczas wykonanych przez wykonawcę odzwierciedla protokół inwentaryzacji robót z dnia 17 czerwca 2010 r.

W § 1 ust. 4 umowy zamawiający oświadczył, że zapoznał się z dotychczas wykonanymi przez wykonawcę robotami przedmiotu niniejszej umowy, potwierdza, że zostały wykonane w uzgodnieniu z inwestorem i tym samym zamawiający zrzeka się w stosunku do wykonawcy konstruowania jakichkolwiek zarzutów lub roszczeń w związku z dotychczas wykonanymi robotami ujętymi w protokole inwentaryzacji robót z dnia 17.06.2010 r. poza roszczeniami wynikającymi z gwarancji i rękojmi.

W § 1 ust. 5 umowy wskazano, że załączniki wyszczególnione na końcu umowy (spis przekazanej dokumentacji, Tabela (...), Oferta Wykonawcy (kosztorys uproszczony) oraz protokół inwentaryzacji robót) stanowią integralną jej część.

W § 2 ust. 1 umowy strony określiły obowiązki wykonawcy, które polegały na: a) weryfikacji kompletności i poprawności technicznej dokumentacji dotyczącej wykonywanej pracy, b) uzgodnieniu wszelkich szczegółów dotyczących wykonywanej pracy niewyjaśnionych w dokumentacji technicznej z przedstawicielem zamawiającego, a gdy zajdzie taka potrzeba również z projektantem, c) wykonanie zakresu robót zgodnie ze sztuką budowlaną, najnowszą i najlepszą wiedzą techniczną, normami i przepisami, d) zabezpieczenie przed zniszczeniem lub uszkodzeniem, na swój koszt, wcześniej wykonanych elementów, sąsiednich budynków oraz infrastruktur podziemnej i innych, mogących ulec zniszczeniu lub uszkodzeniu w trakcie prowadzenia robót własnych. Jeżeli wykonawca spowoduje szkody w elementach robót realizowanych lub zakończonych, usunie je lub wartość tych szkód oszacuje przedstawiciel zamawiającego i ich kosztem obciąży wykonawcę, e) ponoszenia kosztów zajęcia pasa drogowego, f) wykonanie przepustów pod instalacje budynku, g) wykonanie dokumentacji powykonawczej wg zakresu robót objętych umową.

W § 6 ust. 1 strony postanowiły, że ryczałtowa wynegocjowana należność za wykonanie wszystkich prac opisanych szczegółowo w § 1 ustalona została na 1.450.000 zł netto. W ostatecznym rozliczeniu będzie uwzględniony wykonany zakres robót oraz dokonane płatności przez firmę (...) w ramach umowy z dnia 17.08.2009 r. uwzględnione w inwentaryzacji z dnia 17.06.2010 r., które może zostać ewentualnie skorygowane w przypadku zmiany rozliczenia dotychczas wykonanego zakresu budowy pomiędzy (...) z firmą (...). Zmiana rozliczenia aby była wiążąca dla (...) SA musi zostać zaakceptowana przez (...) na piśmie pod rygorem nieważności. Zgodnie z ww inwentaryzacją wartość przedmiotu umowy wynosi 728.318,89 zł. Wynagrodzenie to powiększone zostanie o podatek Vat w ustawowej wysokości, stosownej do obiektów jak w § 1 p. 1. (§ 6 ust. 2 umowy).

Wykonawca oświadczył, że nie będzie zgłaszał żadnych roszczeń z tytułu niedoszacowania należności za wykonanie prac będących przedmiotem umowy, czy innych błędów wykonawcy (w szczególności błędów rachunkowych m. in. w sporządzeniu przedmiaru robót czy nieuwzględnieniu któregośkolwiek elementu robót będącego w dokumentacji). Wykonawca oświadczył, że dokonał wizji lokalnej placu budowy, zapoznał się z planem zagospodarowania placu budowy oraz warunkami realizacji (§ 6 ust. 3 umowy).

W § 6 ust. 5 umowy strony postanowiły, że zmiany zakresu robót wykraczające poza zakres umowy, wymagają pisemnego zlecenia zamawiającego. Zlecenie dla swojej ważności musi być wystawione przed rozpoczęciem realizacji

zmian i podpisane przez osoby upoważnione do zaciągania zobowiązań finansowych w imieniu zamawiającego. Rozliczenie robót dodatkowych nastąpi na podstawie kosztorysu uproszczonego (załącznika do oferty). W braku odpowiednich pozycji w kosztorysie ofertowym zastosowanie mają wskaźniki kalkulacyjne: R-13, Ko = 75%, Kz – 8%, Z = 15%.

Termin zakończenia robót strony ustaliły na dzień 30 listopada 2010 r. (§ 7 ust. 1 umowy).

W § 8 ust. 1 i 2 wykonawca wystawi faktury częściowe za zakończone i odebrane elementy robót, określone w (...) (wg załącznika nr 2). Podstawą do wystawienia faktury częściowej za wykonane elementy robót jest protokół odbioru elementów robót (świadcstwo płatności), podpisany wspólnie przez przedstawiciela zamawiającego wykonawcę.

W § 13 ust. 1 umowy strony postanowiły, że wszelkie zmiany i uzupełnienia umowy mogą następować za zgodą obu stron wyrażoną na piśmie w formie aneksu do umowy pod rygorem nieważności.

Dowody: - umowa o roboty budowlane z dnia 18.06.2010 r. z załącznikami (k. 62-81),

- zeznania świadków W. L. (od godz. 00:40:10 do godz.

01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373), J. Z. (od

godz. 01:24:43 do godz. 02:05:28 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374),

M. N. (od godz. 00:07:15 do 00:19:50 rozprawy w dniu

14.10.2014 r., k. 438),

Pozwana przystępując do realizacji projektu zmieniła w stosunku do projektu sposób posadowienia budynku, zrezygnowała z wykonania płyty fundamentowej wykonując w jej miejsce ławy i stopy fundamentowe. Dokonała również odmiennie niż w projekcie podbicia fundamentów istniejącego budynku, zmieniła układ statyczny budynku oraz jego parametry, zmieniła materiały z których wykonała poszczególne elementy budynku wykonując ściany piwnic murowanych z bloczków betonowych zamiast ścian żelbetowych z betonu B30 o grubości 24 cm oraz wykonała pokrycie dachu z dachówki cementowej B. zamiast dachówki ceramicznej marki R., zmieniła również konstrukcję więźby dachowej.

Zmiany te nie zostały poprzedzone wykonaniem projektu zamiennego i uzyskaniem pozwolenia na budowę. Inwestor ani poprzedni generalny wykonawca - spółka (...) nie wyraziły zgody na dokonanie zmian w stosunku do projektu budowlanego

Dziennik budowy nie odzwierciedlał wszystkich robót wykonanych przez pozwaną.

Dowody: - dziennik budowy (k. 37-61),

- protokoły odbioru z dnia 8.10.2010 r. (k. 29-30, 32-33, 35-36),

- protokół oględzin (k. 365-366)

- dokumentacja zdjęciowa (k. 356-363),

- ekspertyza techniczna istniejącego obiektu (k. 734-739),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373),

J. M. (od godz. 01:02:57 do godz. 01:19:22 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 373), J. Z. (od godz. 01:24:43 do godz. 02:05:28 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 373-374), J. K. (1) (od godz. 02:06:09 do godz. 02:16:40 rozprawy w dniu 24.06..2013 r., k. 374), A. G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34 rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439), E. S. (od godz. 01:18:54 do 01:33:53 rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439), L. K. (od godz. 00:05:04 do godz. 00:11:33 rozprawy w dniu 13.01.2014 r., k. 515), Z. W. (k. 558-559).

W dniu 15 października 2010 r. J. Z. stwierdził wadliwe połączenia elementów kominów, zalecił ich niezwłoczne zdemontowanie z uwagi na bezpieczeństwo i ponowny montaż kominów.

Dowody: - notatka służbowa z dnia 15.10.2010 r. (k. 319)

W dniu 8 października 2010 r. spółka (...) i pozwana sporządziły protokoły odbioru prac polegających na wykonaniu przewodów kominowych, dachu oraz zbrojenia ścian betonowych.

W dniu 8 lutego 2011 r. Powiatowy Inspektorat Nadzoru Budowlanego w G. przeprowadził oględziny budynku położonego przy ul. (...) w G. w wyniku których ustalono, że zostały dokonane zmiany w stosunku do zatwierdzonego projektu budowlanego: - wykonano dodatkowy słup na zewnątrz od tyłu budynku, odsunięto schody do piwnicy o około pół metra, - zamieniono płytę fundamentową na ławy fundamentowe stopy fundamentowe w oparciu o protokół konstrukcyjny zamienny opracowany przez uprawnionego konstruktora.

Dowody: - protokoły odbioru z dnia 8.10.2010 r. (k. 29-30, 32-33, 35-36),

- protokół oględzin (k. 365-366).

Pozwana wystawiła powódce następujące faktury Vat:

- w dniu 8.10.2010 r. nr (...) na kwotę 69.938,99 zł brutto (57.327,04 zł netto) w tytule wskazano budowa budynku o funkcji usługowo-gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej przy ul (...) w G. – przewody kominowe;

- w dniu 8.10.2010 r. nr (...) na kwotę 190.769,07 zł brutto (156.368,09 zł netto) w tytule wskazano budowa budynku o funkcji usługowo-gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej przy ul (...) w G. – roboty budowlane - dach;

- w dniu 8.10.2010 r. nr (...) na kwotę 118.322,25 zł brutto (96.985,45 zł netto) w tytule wskazano budowa budynku o funkcji usługowo-gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej przy ul (...) w G. – zbrojenie ścian betonowych;

Dowody: - faktury Vat wystawione przez pozwaną spółce (...) (k. 28, 31,

34).

Spółka (...) zapłaciła pozwanej wynagrodzenie za prace, które obejmowały faktury (...) w wysokości wskazanej w tych fakturach.

Dowody: - zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372).

Pozwana wykonała prace dodatkowe polegające na dokonaniu przyłączy kanalizacji sanitarnej i deszczowej o wartości 38.356,54 zł. Prace te zostały odebrane przez spółkę (...). Spółka (...) nie zapłaciła pozwanej wynagrodzenia za te prace.

Dowody: - faktura Vat nr (...) (k. 323),

- pisemna opinia biegłego sądowego B. S. (k. 655-694),

- zeznania świadka J. Z. (od godz. 01:24:43 do godz. 02:05:28

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374), A. G. (od godz. 00:23:18 do

godz. 01:18:34 rozprawy w dniu 14.10.2013 r., k. 439).

W piśmie z dnia 11 maja 2011 r. skierowanym do spółki (...), R. L. wskazała, że dnia 11 maja 2011 r. nie zostały wykonane przez pozwaną objęte fakturami nr: - (...) – zbrojenie ścian żelbetowych, - (...) przewody kominowe, - (...) – dach. Wskazała, że ściany zostały wykonane z cegły, brak jest przewodów kominowych, dach jest pokryty dachówką betonową a nie ceramiczną, brak izolacji, rynny są plastikowe a nie ocynkowane, brak rur spustowych, brak okien połaciowych, brak klap oddymiających. Zwróciła się o wyjaśnienie jak spółka zamierza dokończyć prac budowlane wynikające z tych faktur oraz dlaczego wymieniono materiały na tańsze niż w kosztorysie.

Spółka (...) zwróciła się do pozwanej o ustosunkowanie się do treści pisma R. L..

Pozwana ustosunkowała się do pisma z dnia 11 maja 2011 r. wskazując, że ściany oraz pokrycie zostały wykonane według technologii narzuconej przez generalnego wykonawcę – spółkę (...), kominy wykonano przy użyciu niewłaściwej zaprawy zostały więc zdemontowane i wykonane ponownie. Pozostałe elementy z uwagi na okres zimowy i brak zamknięcia budynku zostały zabezpieczone do czasu wznowienia robót.

Dowody: - korespondencja prowadzona pomiędzy stronami i R. L. (k. 320-

322),

- zeznania świadka R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372),

W dniu 16 czerwca 2011 r. pracownicy pozwanej wykonywali od podstaw przewody kominowe w budynku przy ul. (...) w G., prace te rozpoczęły się w dniu 13 czerwca 2011 r.

Dowód: - notatka urzędowa z dnia 16.06.2011 r. (k. 364).

Zakres prac objętych umową zawartą przez spółkę (...) i pozwaną obejmował wykonanie stanu surowego budynku. Podstawami realizacji budynku według zakresu prac były: - projekt budowlany i projekt wykonawczy opracowane przez (...) mgr inż. arch. W. K. oraz Decyzja zatwierdzająca projekty budowlany i udzielająca pozwolenia na budowę (...) z dnia 21.01.2009 r.).

Pozwana wykonała faktycznie następujące prace:

- roboty ziemne o wartości 94.356,35 zł,

- fundamenty – brak możliwości wyceny;

- piwnica - podciągi żelbetowe o wartości 12.087,58 zł - ściany murowane z silki o grubości 24 cm o wartości .4099,93 zł, - płyta stropowa żelbetowa z betonu B37 nad piwnicą gr 22 cm o wartości 48.366,06 zł, - izolacja ścian zewnętrznych piwnic (styrodur gr. 8 cm) o wartości 22.372,75 zł, - izolacja ścian zewnętrznych – membraną kubełkową o wartości 5.231,69 zł;

- parter: - słupy żelbetowe z betonu B30 o wart. 16.970,98 zł, - podciągi żelbetowe o wart. 12.441,75 zł, - płyta stropowa żelbetowa z betonu B37 nad parterem gr 20 cm o wart. 45.125,21 zł, - płyta żelbetowa z betonu B37 nad parterem gr. 16 cm o wart. 7.539,86 zł;

- piętro I: - słupy żelbetowe z betonu B30 o wart. 16.815,19 zł, - podciągi żelbetowe o wart. 12.441,75 zł, - płyta stropowa żelbetowa z betonu B37 nad I piętrem gr 20 cm o wart. 46.482,98 zł, - płyta żelbetowa z betonu B37 nad I piętrem gr. 16 cm o wart. 7.830,01 zł;

- piętro II: - słupy żelbetowe z betonu B30 o wart. 18.619,37 zł, - ściany murowane z silki gr. 24 cm o wart. 16.812,12 zł, - podciągi żelbetowe o wart. 18.159,29 zł, - płyta stropowa żelbetowa z betonu B37 nad II piętrem gr 20 cm o wart. 47.238,58 zł, - płyta żelbetowa z betonu B37 nad II piętrem gr. 16 cm o wart. 7.830,01 zł;

- piętro III: - słupy żelbetowe z betonu B30 o wart. 12.075,77 zł, - ściany murowane z silki gr. 24 cm o wart. 22.635,14 zł, - podciągi żelbetowe o wart. 18.429,71 zł, - płyta stropowa żelbetowa z betonu B37 nad III piętrem gr 20 cm o wart. 43.717,93 zł, - płyta żelbetowa z betonu B37 nad III piętrem gr. 16 cm o wart. 2.600,55 zł;

- piętro IV: - słupy żelbetowe z betonu B30 o wart. 8.099,98 zł, - ściany murowane z silki gr. 24 cm o wart. 30.017,96 zł, - podciągi żelbetowe o wart. 12.550,56 zł;

- zbrojenie ścian żelbetowych (zbiorcze) – zmiana wykonawstwa;

- klatka schodowa (...)1 (zejście do piwnicy) o wart. 17.651,73 zł;

- klatka schodowa (...)2 o wart. 73.393,79 zł;

- klatka schodowa (...)3 o wart. 12.804,37 zł;

- przewody kominowe spalinowe ceramiczne i kanały wentylacyjne z kształtek ceramicznych wentylacyjnych o wart. 19.987,86 zł;

- dach: konstrukcja, ocieplenie, pokrycie, okna połaciowe, klapy dymowe, obróbki blacharskie: - konstrukcja drewniana dachu wraz ze wszystkimi zabezpieczeniami – 42.175,84 zł, - pokrycie dachu dachówką cementową B. na płycie (...) gr. 22 mm pokrytej papą termozgrzewalną o wart. 47.280,94 zł – $[21.262,20 \times (2,05/3,38)] = 34.385,29$ zł, - izolacja termiczna – wełna mineralna gr 20 cm o wart. 3.153,25 zł, - obróbki blacharskie o wart. 3.067,72 zł, - rynny o wart. 1.891,28 zł, - klapy oddymiające o wart. 15.090 zł;

- konstrukcja pergoli z pokryciem poliwęglanowym trzykomorowym nie została wykonana.

Łączna wartość robót wykonanych przez pozwaną wyniosła kwotę 844.577,79 zł.

Pozwana nie wykonała następujących prac: - w zakresie robót ziemnych, - uznano według możliwości umowy; - co do fundamentów brak było możliwości wyceny; - w piwnicy nie wykonano ścian żelbetowych o gr. 24 cm oraz trzpieni żelbetowych, , na parterze oraz na piętrach I - III nie wykonano ścian żelbetowych o gr. 24 cm, z ty, że na I piętrze nie wykonano w tym zakresie prac o wartości 59.648,73 zł; - w zakresie zbrojenia ścian żelbetowych nastąpiła samowolna zamiana konstrukcji. Pozwana częściowo wykonała przewody kominowe spalinowe ceramiczne i kanały wentylacyjne z kształtek ceramicznych. W zakresie robót związanych z wykonaniem dachu pozwana nie wykonała płatwi stalowych, zmieniła konstrukcję więźby, pokryła dach tańszym materiałem - zamiast dachówką ceramiczną miedzianą angabowaną firmy (...) użyła dachówki cementowej B. (nie jest to zmiana istotna),- nie

wykonała paraizolacji, częściowo wykonała izolację termiczną wełną mineralną o gr. 20 cm, częściowo wykonała obróbki blacharskie, częściowo wykonała rynny, nie wykonała rur spustowych, nie wykonała okien połaciowych obrotowych F. (...). Pozwana nie wykonała również konstrukcji pergoli z pokryciem poliwęglanem trzykomorowym. Koszt zmiany dachówek został uwzględniony w kalkulacji

Biorąc pod uwagę relację wartości netto prac rzeczywiście wykonanych (bez uwzględnienia prac samowolnie zmienionych) do wartości netto przedmiotu umowy pozwana wywiązała się z umowy w 58,25%. Różnica pomiędzy wartością prac wykonanych przez pozwaną, a wartością prac wykonanych w kosztorysie wyniosła 605.422,21 zł bez uwzględnienia samowolnych zmian niektórych elementów.

Wpisy do dziennika budowy nie odzwierciedlają wykonania robót. Data ostatniego wpisu to 23 października 2010 r. Wpisy odzwierciedlają zakres części zrealizowanych prac, bez zaznaczenia istotnych odstępstw od warunków pozwolenia na budowę i projektu.

Pozwana nie dokończyła przewodów kominowych, nie wykonała okien połaciowych, nie podłączyła klap oddymiających, nie wykonała pergoli metalowej oraz wykonała ściany murowane z bloczków betonowych zamiast ścian żelbetowych, zbrojonych. Odstępstwa, które wymagają procedury legalizacyjnej dotyczą posadowienia budynku na ławach fundamentowych zamiast na projektowanej płycie fundamentowej z podbiciem fundamentów istniejącego budynku, wykonania ścian murowanych z bloczków betonowych zamiast ścian żelbetowych (zmiana ta musi zostać zweryfikowana przez projektanta, gdyż obecnie stanowi potencjalne zagrożenie awarią budowlaną) oraz wykonanie płatwi drewnianych zamiast płatwi stalowych.

Przewody kominowe wykonała z kształtek systemowych, ale cały element nie został dokończony - nie wyprowadziła przewodów ponad dach, nie wykonała izolacji i obmurowania (licowania) przewodów kominowych nie wykonała wykończenia attyk murów ogniowych. Brak jest dokumentów pozwalających ustalić producentów i parametrów rynien oraz przewodów kominowych, ewentualne odstępstwa od projektu dla tych elementów nie mają żadnego znaczenia.

Zakres wprowadzonych przez pozwaną zmian może stanowić zagrożenie katastrofą budowlaną.

Dowody: - dziennik budowy (k. 37-61),

- dokumentacja zdjęciowa (k. 356-363),

- pisemna opinia biegłego sądowego B. S. (k. 655-694),

- ekspertyza techniczna istniejącego obiektu (k. 734-739),

- zeznania świadków R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372), W. L. (od godz.

00:40:10 do godz. 01:00:20 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372-373),

J. M. (od godz. 01:02:57 do godz. 01:19:22 rozprawy w dniu

24.06.2013 r., k. 373), J. Z. (od godz. 01:24:43 do godz. 02:05:28

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 373-374), J. K. (1) (od godz.

02:06:09 do godz. 02:16:40 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 374), A.

G. (od godz. 00:23:18 do godz. 01:18:34 rozprawy w dniu 14.10.2013

r., k. 439), E. S. (od godz. 01:18:54 do 01:33:53 rozprawy

w dniu 14.10.2013 r., k. 439), L. K. (od godz. 00:05:04 do
godz. 00:11:33 rozprawy w dniu 13.01.2014 r., k. 515), Z. W.
(k. 558-559),

- ustna opinia uzupełniająca biegłego sądowego B. S. (od godz.
00:02:07 do 00:53:58 rozprawy w dniu 5.10.2015 r., k. 822-824

Postanowieniem z dnia 1 grudnia 2011 r. Sąd Rejonowy w Gorzowie Wielkopolskim (sygn. akt V GU 21/11) ogłosił
upadłość (...) sp. z o. o. w G. obejmującą likwidację jej majątku i wyznaczył syndyka w osobie E. T..

Dowód: - postanowienie o ogłoszeniu upadłości spółki (...) (k. 82).

Powód zlecił rzeczoznawcy majątkowemu J. M. dokonanie oceny ilości wykonanych prac budowlanych przy realizacji
stanu surowego budynku o funkcji usługowo-handlowej, gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej, położonym
w G. przy ul. (...). Opinia została wykonana w dniu 20 marca 2012 r.

Opinia została opracowana na podstawie dokumentów przekazanych J. M. przez powoda oraz na podstawie
dokonanych oględzin.

Dowody: - opinia o kosztach niewykonanych prac budowlanych (k.102),

- zeznania świadka J. M. (od godz. 01:02:57 do godz.

01:19:22 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 373).

Powód w piśmie z dnia 25 stycznia 2012 r. zwrócił się do pozwanej o wskazanie dokumentów, z których wynikałoby,
że upadła spółka wyraziła zgodę na wykonanie kominów do połąci dachu, wykonanie dachu bez świetlików
oraz z dachówki betonowej zamiast ceramicznej i wyjaśnienie dlaczego brak jest klap oddymiających, obróbki
blacharskiej i ocieplenia dachu. Wskazała, że niewłaściwe wykonanie robót dotyczy: - wykonania ścian murowanych
zamiast zbrojenia ścian żelbetowych, - wykonania przewodów kominowych spalinowych i ceramicznych i kanałów
wentylacyjnych z kształtek do połąci dachu, - pokrycia dachu dachówką betonową zamiast ceramicznej miedzianej
angobowanej, - izolacji termicznej z wełny mineralnej gr 20 cm między krokwiami, - braku obróbki blacharskiej w
kwocie 6.135,43 zł, rur spustowych, okien połąciowych obrotowych F. (...), klap oddymiających M. - (...) o wymiarach
100x140 i 100x100. Powód zwrócił uwagę, na występujące wątpliwości co do protokołu odbioru robót z dnia 8.10.2010
r. oraz na niezgodność Dziennika budowy nr 389/2009r. Wniósł o zajęcie przez pozwana stanowiska w tej sprawie.

W odpowiedzi na powyższe pozwana wskazała, że inwestycja, której dotyczyło pismo jest przedmiotem postępowania
nadzorowanego przez Policję, a jej przedstawiciele nie chcą się wypowiadać w tej sprawie żeby nie wpłynąć na tok
postępowania.

Pismem z dnia 25 marca 2012 r. powód zwrócił się do pozwanej o wyjaśnienie, czy na budowie przy ul. (...) w G. pod
osłoną nocy montowane są elementy wentylacji lub jakiegokolwiek inne elementy ze stanem faktycznym wykonanych
robót.

W odpowiedzi na powyższe pozwana zaprzeczyła, że jej pracownicy wykonywali jakiegokolwiek roboty pod osłoną nocy.

W piśmie z dnia 15 czerwca 2012 r. spółka (...) zwróciła się do pozwanej o wystawienie faktur korygujących do faktur
Vat o nr: (...) na kwotę 190.245,12 zł netto w związku z niewłaściwym wykonaniem prac budowlanych.

Dowody: - korespondencja stron (k. 20-27, 324),

- zeznania świadka R. L. (od godz. 00:11:09 do godz. 00:39:36

rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 372),

Pozwana zleciła rzeczoznawcy R. B. sporządzenie opinii o zgodności prowadzenia robót przy realizacji zadania inwestycyjnego „(...)” z przepisami prawa budowlanego i poprawności określenia wartości wykonanych robót.

Dowód: - opinia rzeczoznawcy R. B. (k. 711-733).

Na zlecenie powoda J. M. w dniu 30 grudnia 2011 r. dokonał wyceny nieruchomości zabudowanej budynkiem o funkcji usługowo-handlowej, gastronomicznej i konferencyjno-szkoleniowej na działce gruntu nr (...) o powierzchni 273 m² położonej w G. na kwotę 2.100.000 zł.

Dowody: - operat szacunkowy (k. 740-792),

- zeznania świadka J. M. (od godz. 01:02:57 do godz.

01:19:22 rozprawy w dniu 24.06.2013 r., k. 373).

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Powództwo okazało się uzasadnione w znacznej części.

Powód dochodził niniejszym pozwem zapłaty kwoty 190.245,12 zł wskazując, iż strona pozwana nienależycie wykonała umowę, albowiem nie wykonała wszystkich prac w budynku, określonych w umowie, a otrzymała wynagrodzenie w wyższej kwocie niż wynika to z faktycznie zrealizowanych prac.

Strona pozwana wskazała, że nie jest prawdą aby nie zostały wykonane prace, za które otrzymała wynagrodzenie, ponadto zgłosiła do potrącenia własne roszczenia z tytułu prac dodatkowych w kwocie 381.593,46. Stwierdziła, że wykonała prace dodatkowe w zakresie przyłącza kanalizacji sanitarnej, deszczowej, ścianki, wykonała ściankę szczelną, dokonała też podbicia betonem fundamentów i zużyła większą ilość stali, jak i większej ilości drewna do wykonania konstrukcji dachu.

Roszczenie dochodzone przez powoda zostało oparte o treść art. 647 k.c. w zw. z art. 471 k.c. Zgodnie z pierwszym ze wskazanych przepisów przez umowę o roboty budowlane wykonawca zobowiązuje się do oddania przewidzianego w umowie obiektu, wykonanego zgodnie z projektem i z zasadami wiedzy technicznej, a inwestor zobowiązuje się do dokonania wymaganych przez właściwe przepisy czynności związanych z przygotowaniem robót, w szczególności do przekazania terenu budowy i dostarczenia projektu, oraz do odebrania obiektu i zapłaty umówionego wynagrodzenia.

Jeżeli roboty budowlane zostały wykonane wadliwie, inwestor może realizować uprawnienia wynikające z rękojmi (art. 637 i art. 638 k.c. w związku z art. 656 k.c.) lub roszczenia odszkodowawcze na zasadach ogólnych (art. 471 k.c.) (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 3.10.2000 r., sygn. akt I CKN 301/00). Wadliwe wykonanie robót budowlanych, może przyjąć również postać nienależytego wykonania zobowiązania. Jeżeli zatem wierzyciel poniósł na skutek takiego nienależytego wykonania zobowiązania szkodę, dłużnik obciążony jest obowiązkiem jej naprawienia. Zgodnie treścią art. 471 k.c. dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Powód dochodził w niniejszej sprawie roszczenia opartego na odpowiedzialności odszkodowawczej na zasadach ogólnych. Powód upatrywał nienależyte wykonanie zobowiązania w niewykonaniu przez pozwaną części prac przewidzianych w umowie, w sytuacji gdy wynagrodzenie otrzymała także za prace nie wykonane. W niniejszej sprawie istotne było to, że pozwana nie tyle nie wykonała konkretnych prac wynikających z dokumentacji technicznej w postaci projektu architektoniczno-budowlanego sporządzonego przez W. K., co wykonała inne roboty, czy użyła innych

materiałów i technologii w miejsce tych wskazanych w projekcie, bez uzyskania zgody inwestora (spółki (...)) oraz wykonała roboty budowlane niezgodnie z projektem budowlanym.

Sam fakt, że pozwana przy wykonywaniu robót budowlanych odstąpiła od sposobu wykonania robót wskazanej w projekcie był w zasadzie niesporny pomiędzy stronami, wynikał z dowodów z dokumentów w postaci dziennika budowy, protokołów odbioru i oględzin, dziennika budowy, umowy zawartej przez pozwaną ze spółką (...) oraz zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków R. L., W. L., J. M., J. Z., J. K. (1), A. G., E. S., L. K., Z. W..

W niniejszej sprawie brak jakichkolwiek dokumentów, z których wynikałoby, iż spółka (...) wyraziła zgodę na zmianę technologii wykonywanych robót. Należy podkreślić, iż przesłuchani w niniejszej sprawie świadkowie w tym przede wszystkim pełniący w trakcie realizacji robót budowlanych funkcję dyrektora pozwanej J. Z., zeznał że spółki w żaden sposób nie dokumentowały ustaleń co do zmian konstrukcji i technologii wykonawstwa robót budowlanych.

Strona powodowa wskazywała w pozwie, że pozwana nie wykonała robót budowlanych, które obejmowały wystawione przez nią faktury Vat o nr: - (...) obejmującą wykonanie przewodów kominowych, (...) dotyczącą wykonania dachu oraz (...), która obejmowała zbrojenie ścian żelbetowych. Podstawą do dokonania ustaleń, czy prace wskazane w fakturach zostały przez stronę pozwaną rzeczywiście wykonane stanowił dowód z opinii biegłego sądowego B. S.. Biegły sądowy, po dokonaniu oględzin i przeanalizowaniu dokumentacji budowlanej wskazał, że jeżeli chodzi o prace objęte fakturą nr (...) to pozwana wykonała prace o wartości 19.987,86 zł netto. Skoro faktura ta opiewała na kwotę 57.327,04 zł netto i pozwana zapłaciła ją w całości, to oznacza, że z faktury tej pozwana nienależnie wykonała prace, a spółka (...) nadpłaciła za prace o wartości 37.339,18 zł netto. Biegły zbadał również zakres faktycznie wykonanych robót związanych z wykonaniem dachu, których dotyczyła faktura nr (...). Z opinii wynika, że z faktury za dach opiewającej na kwotę 156.368,09 zł netto pozwana wykonała w tym zakresie prace o łącznej wartości 99.763,38 zł netto, zatem z tej faktury strona pozwana wykonała nienależnie umowę na kwotę 56.604,71 zł netto. Jeśli zaś chodzi o kolejną fakturę (nr (...)) na zbrojenie ścian, wskazać należy, iż w całości zasługuje na aprobatę stanowisko zawarte w opinii biegłego, który wskazał, iż nie można mówić o należyтым wykonaniu zobowiązania w zakresie zbrojenia ścian gdyż roboty budowlane obejmujące zbrojenie zostały wykonane z rażącym naruszeniem prawa budowlanego.

Zgodnie z zawartą przez strony umową oraz projektem budowlanym posadowienie budynku miało być przeprowadzone na pł ściany budynku miały być wykonane w konstrukcji żelbetonu o grubości 24 cm, tymczasem pozwana samowolnie (bez zgody inwestora) zmieniła konstrukcję budynku. Zmiany te dotyczyły zarówno konstrukcji fundamentów budynku jak i ścian, gdyż w miejsce ścian z żelbetonu, wykonała ściany murowane z silki o grubości 24 cm. Zmiana ta została oceniona przez biegłego sądowego jako istotna w stosunku do warunków pozwolenia na budowę i projektu. Powyższe prowadzi do wniosku, iż samowolnie wykonane prace budowlane (bez usankcjonowania wprowadzonych zmian konstrukcyjnych zgodni z wymogami prawa budowlanego), w sytuacji gdzie zakres wprowadzonych zmian może stanowić zagrożenie katastrofą budowlaną nie mogą stanowić źródła roszczenia o wynagrodzenie wykonawcy. Należy podkreślić, że prace budowlane w zakresie elementów konstrukcji budynku nie dość, że zostały wykonane niezgodnie z projektem budowlanym i warunkami pozwolenia na budowę, nie zostały w żaden sposób zaakceptowane przez projektanta to brak jest jakiegokolwiek dokumentacji powykonawczej umożliwiającej ich wycenę. Brak jest bowiem jakichkolwiek obmiarów rzeczywiście przeprowadzonych prac, co jest istotne w sytuacji gdy część z wykonanych prac to prace zanikowe. Dodatkowo uwypuklić należy fakt, że samowolna zmiana prac w stosunku do projektu budowlanego, a oparciu o który udzielono pozwolenia na budowę, spowodowała ingerencję w konstrukcję sąsiedniego budynku. Ponadto podkreślić należy, iż brak akceptacji zleceniodawcy na zmianę konstrukcji i technologii wykonawstwa, co w konsekwencji spowodowało zmianę układu statycznego budynku i zmianę jego parametrów , nie może generować prawa wykonawcy do domagania się wynagrodzenia. W związku z powyższym, należy zaakceptować wnioski biegłego sądowego w kierunku stwierdzenia, że należność wynikająca z faktury Vat nr (...), opiewająca na kwotę 96.985,45 zł netto za zbrojenie ścian żelbetowych jest nienależna wykonawcy.

Uwzględniając powyższe wskazać należy, iż wartość prac, których pozwana faktycznie nie wykonała, a które zostały zapłacone przez upadłą spółkę wyniosła 190.245,12 zł.

W niniejszej sprawie pozwana podniosła zarzut potrącenia roszczenia o wykonanie prac dodatkowych w kwocie 381.593,46 zł. Wskazała, że składały się na nie roboty w postaci: wykonania przyłączy kanalizacji deszczowej i sanitarnej, wykonania ścianki szczelnej utraconej oraz fakt zużycia większej ilości stali niż było to przewidziane w projekcie budowlanym. Jeżeli chodzi o roboty budowlane polegające na wykonaniu ścianki szczelnej utraconej oraz o fakt zużycia większej ilości stali, to pozwana nie wykazała ani faktu wykonania tych prac ani ich wartości. Biegły w trakcie dokonywania oględzin budynku nie stwierdził ich wykonania ani większego zużycia wskazanych materiałów, prace te nie wynikały również z przedłożonych przez strony postępowania dowodów z dokumentów. Przy czym dowód z dziennika budowy nie jest w niniejszej sprawie wiarygodny, gdyż na co zwrócił uwagę biegły sądowy i co wynika z zeznań przesłuchanych w niniejszej sprawie świadków, wpisy do dziennika budowy nie odzwierciedlały stanu wykonania robót. Wskazać również należy, że samo stwierdzenie, czy nawet ustalenie, że pozwana wykonała jakieś prace w sposób niezgodny umową oraz pozwoleniem na budowę nie jest równoznaczny z udowodnieniem, że należy jej się wynagrodzenie za te prace. Zwłaszcza w niniejszej sprawie, gdy z materiału dowodowego wynika, że część robót zostało wykonanych niezgodnie z projektem i pozwoleniem na budowę i może w konsekwencji stanowić zagrożenie katastrofą budowlaną. Dodatkowo należy zaznaczyć, że z żadnych zaoferowanych dowodów nie wynika faktyczna wartość tych ewentualnych prac jak również fakt użycia większej ilości materiału. Tym bardziej, iż jak zwrócić uwagę biegły sądowy brak jakiegokolwiek dokumentacji powykonawczej oraz obmiarów uniemożliwia dokonanie wyliczeń. Dodatkowo zaznaczyć należy, iż odstępstwa od projektu budowlanego nie upoważniają wykonawcy do domagania się wynagrodzenia.

W niniejszej sprawie pozwana udowodniła fakt wykonania robót dodatkowych w postaci przyłącza kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Po pierwsze okoliczność ta nie została w zasadzie zaprzeczona przez stronę powodową, która nie tyle podnosiła niewykonanie tych prac, co skupiła się na braku ich zlecenia pozwanej. Po drugie fakt ich wykonania wynika z dowodów z zeznań świadków w osobach J. Z. i A. G. oraz z wystawionej przez pozwaną faktury Vat. W końcu wykonanie tych prac (istnienie przyłączy) stwierdził biegły sądowy w trakcie oględzin. Biegły wycenił ich wartość na kwotę 38.356,54 zł netto. Z uwagi na to, że wykonanie tych przyłączy nie było objęte umową zawartą na piśmie przez , to biegły dokonał ich wyceny metodą kosztorysową w przeciwieństwie do innych prac, które były wykonywane na podstawie umowy i wycenione metodą przyjętą przez strony.

Odnosząc się do argumentów powoda co do braku możliwości wykonania robót dodatkowych w pierwszej kolejności wskazać należy, że proces budowlany jest procesem elastycznym, zmiennym w czasie i wymaga co należy podkreślić współdziałania wszystkich stron owego procesu. Brak formy pisemnej dla zlecenia robót dodatkowych czy też zamiennych w świetle zapisu § 6 ust. 5 oraz 13 ust. 1 umowy łączącej strony procesu stanowi podstawę do przyjęcia, że wykonanie tych prac nie nastąpiło w ramach umowy pierwotnej. Roboty prowadzone między stronami było wykonanie wykończenia części stanu surowego otwartego obiektu. W świetle zasad doświadczenia życiowego i realiów obrotu gospodarczego proces wykonania inwestycji i czynności prawne z tym związane należy ujmować dynamicznie. Sam planowany efekt prac może w praktyce ulegać zmianie w toku wykonywania prac (np. na skutek wprowadzenia zmian projektowych lub w przypadku zaistnienia konieczności wykonania robót wcześniej nie planowanych, czy też niekorzystnych warunków atmosferycznych- co zdarza się). To zaś powoduje, że w praktyce często zachodzą sytuacje, gdy dotychczasowy wykonawca w ramach (ujmowanej jako całość) tej samej inwestycji otrzymuje zamówienie wykonania także innych prac nie objętych umową wcześniej wiążącą ją z inwestorem czy też generalnym wykonawcą. W tym ujęciu w świetle przepisów prawa cywilnego nie jest koniecznym aby wykonanie zamawianych w różnym czasie przez uczestników procesu budowlanego u tego samego wykonawcy prac odbywała się w ramach jednej umowy (jedynie zmienionej przez kolejne czynności między jej stronami dochodzące do skutku w trakcie jej wykonywania). Nie jest bowiem wykluczone by w ramach jednej inwestycji między generalnym wykonawcą a podwykonawcą dochodziło do wykonywania poszczególnych robót na podstawie kilku obłądnych stosunków obligacyjnych. W świetle zasad prawa cywilnego, a zwłaszcza autonomii woli nie ma jakiegokolwiek podstaw do uznania, że taka praktyka nie jest dopuszczalna. Przyjąć więc należy, że jest możliwym, by obok umowy pierwotnej doszło do późniejszego zawarcia dalszej umowy dotyczącej innych nie objętych pierwotną umową prac koniecznych do uzyskania pożądanego przez inwestora efektu procesu inwestycyjnego. Niezachowanie formy pisemnej może świadczyć, że później zleczone prace nie były wykonywane na podstawie tej umowy, nie można jednak twierdzić, że były

wykonywane bez podstawy prawnej. Podstawą ich wykonywania zgodnie z wolą stron była umowa. Podstawą prawną roszczenia wynagrodzenia o roboty dodatkowe stanowi przepis art. 627 kc i 647 kc. Zgodnie z art. 6 kc ciężar dowodu w zakresie wysokości umówionego wynagrodzenia spoczywał na powodzie. Należy rozważyć czy istnieją podstawy do uznania za udowodnione zawartych w zgłoszonym przez pozwanego zarzucie potrącenia twierdzeń co do zakresu tych prac i wysokości ich wynagrodzenia. W świetle zaprezentowanych wyżej rozważań nie ulega wątpliwości, że wolą stron procesu było związanie także robotami w zakresie przyłącza kanalizacji deszczowej i sanitarnej. Ponadto sam fakt wykonania tych prac został potwierdzony przez biegłego sądowego, który oszacował je na kwotę 38.356,54 zł.

Biorąc powyższe pod uwagę Sąd odjął od kwoty dochodzonej pozwem kwotę 38.356,54 zł i zasądził na rzecz powoda kwotę 151.888,58 zł zasądzając odsetki zgodnie z jej żądaniem od dnia wytoczenia powództwa. W pozostałej części roszczenia objętego pozwem w punkcie II wyroku oddalono powództwo wskutek częściowego uwzględnienia zarzutu potrącenia.

Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, że zamiarem stron umowy było dokonanie wzajemnych rozliczeń, do których jednak nie doszło między innymi z uwagi na ogłoszenie upadłości likwidacyjnej spółki (...). Jednym ze skutków ogłoszenia upadłości spółki było to, że majątek dłużnika został objęty w zarząd przez syndyka.

Przedstawiony powyżej stan faktyczny został ustalony w oparciu o dowody pisemne załączone przez strony postępowania do składanych przez nie pism procesowych. Treść dokumentów prywatnych nie była kwestionowana przez żadną ze stron, to zaś pozwala uznać nie tylko to, że osoby, które je podpisały, złożyły oświadczenia zawarte w tych dokumentach (art. 245 k.p.c.), ale też że treść tych dokumentów, odzwierciedla rzeczywisty stan rzeczy. Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania ich prawdziwości dlatego też uznał, że powyższe dowody z dokumentów stanowią podstawę do czynienia w oparciu o nie ustaleń faktycznych w istotnych dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy kwestiach. Czym innym jest natomiast rozbieżność stron w ocenie tych dokumentów i ich wymowy w kontekście dochodzonego roszczenia.

Powód wniósł o przeprowadzenie dowodu z dziennika budowy. Dziennik budowy stanowi urzędowy dokument przebiegu robót budowlanych oraz zdarzeń i okoliczności zachodzących w toku wykonywania robót i jest wydawany odpłatnie przez właściwy organ (art. 45 ust. 1 ustawy prawo budowlane). W niniejszej sprawie sytuacja była jednak o tyle wyjątkowa, że wpisy do dziennika budowy nie odzwierciedlały wykonania wszystkich robót. Stąd nie był on wiarygodnym dowodem.

W niniejszej sprawie przeprowadzono dowód z zeznań świadków w osobach R. L., W. L., J. M., J. Z., J. K. (1), M. N., A. G., E. S. oraz Z. W.. Zeznania te korespondowały ze sobą i były spójne wewnątrznie. Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków w osobach J. Z., J. K. (2), A. G. co do faktu wyrażenie zgody przez inwestora (spółkę (...)) na wprowadzenie zmian co do sposobu wykonania obiektu. W niniejszej sprawie, brak jest jakichkolwiek dokumentów, które potwierdzałyby fakt akceptacji przez spółkę (...) czy przez spółkę (...) odstępstw od umów o roboty budowlane w części dotyczącej wykonania technologii wykonania fundamentów, ścian budynku i dachu oraz co do wyrażenia zgody przez spółki (...) na zmianę materiału (dachówek na tańsze). Nadto świadkowie w tej części nie pozostają ze sobą w zgodzie oraz z dowodami z zeznań pozostałych świadków. Świadcowie R. i W. małżonkowie L. nie potwierdzili stwierdzenia J. Z. o wyrażeniu zgody przez spółkę (...) na zmianę technologii wykonania robót ani zmiany materiału z których wykonano dachówki. Świadcowie - małżonkowie L. zeznali, że zmiany co do sposobu wybudowania budynku były ustalone pomiędzy Z. W. i J. Z.. Z kolei J. Z. zeznał, że zmiana rodzaju płytek nastąpiła na żądanie W. L., czego ten nie potwierdził w trakcie składanych wcześniej zeznań. A. G. stwierdził, że zmiany w technologii wykonania robót budowlanych były wynikiem ustaleń spółek (...) i B., co również nie zostało potwierdzone przez prezesa zarządu (...) W. L.. Okoliczność ta nie została potwierdzona przez E. S., który nadzorował roboty budowlane przy wykonaniu tego obiektu na początku z ramienia (...), a następnie z ramienia (...). Natomiast świadek M. N. przygotowywał jako pracownik B. kosztorys ofertowy. Nie brak jednak udziału w samym procesie powstawania obiektu. Jego stwierdzenie o wiedzy inwestora o odstępstwie od projektu budowlanego i pozwolenia na budowę stanowiły jedynie przypuszczenia świadka.

Zgodnie z art. 278 § 1 k.p.c. w wypadkach wymagających wiadomości specjalnych sąd po wysłuchaniu wniosków stron co do liczby biegłych i ich wyboru może wezwać jednego lub kilku biegłych celem zasięgnięcia ich opinii. Sens tej regulacji prowadzi do wniosku, iż celem ustawodawcy było ułatwienie sądowi rozeznania i zrozumienia rozstrzyganej kwestii, a zatem, że biegły występuje w roli swoistego „pomocnika” sądu. Dowód z opinii biegłego, tak jak każdy inny środek dowodowy, podlega ocenie sądu na podstawie i w granicach wyznaczonych przez art. 233 § 1 k.p.c. Opinia biegłego może być zatem kwestionowana przez strony, sąd nie jest nią związany i może ją oceniać na równi z innymi środkami dowodowymi w ramach swobodnej oceny dowodów.

Kodeks postępowania cywilnego nie ustanawia wprawdzie hierarchii ważności środków dowodowych, nie ulega jednak wątpliwości, iż z uwagi na swoją specyfikę (chodzi o wiadomości specjalne, którymi sąd nie dysponuje) opinia biegłego nie jest przedmiotem oceny z punktu widzenia jej wiarygodności jak przy zeznaniach świadków czy przesłuchaniu stron, ale w drodze pozytywnego lub negatywnego uznania wartości zawartego w niej rozumowania; kontrola sądu dokonywana jest zatem z punktu widzenia zasad logicznego rozumowania, źródeł poznania i stopnia zaufania do wiedzy biegłego, a ocena opinii pod względem fachowości, rzetelności i logiczności z możliwością pominięcia oczywistych omyłek czy błędów.

Zdaniem Sądu Okręgowego opinia biegłego sądowego B. S. zasługuje w całości na aprobatę. Biegły w sposób wyczerpujący odpowiedział na pytania Sądu oraz wyjaśnił i uzasadnił wnioski wynikające z opinii. Powyższe biegły dokonał na podstawie oględzin obiektu budowlanego oraz analizy materiału dowodowego zgromadzonego w niniejszej sprawie. Biegły w bardzo szczegółowy sposób wymienił roboty budowlane, które faktycznie wykonała strona pozwana oraz wykonał wycenę tych robót. Biegły odpowiadając na wezwanie sądu wskazał szczegółowo prace, który pozwana nie wykonała. Podkreślenia przy tym wymaga, że biegły tych ustaleń dokonywał także naocznie. Uwagi do tej opinii zgłosiła pozwana kwestionując sporządzoną opinię w całości. Jako potwierdzenie sformułowanych zarzutów strona pozwana przedłożyła sporządzoną na jej zlecenie opinię rzeczoznawcy R. B. obejmująca stanowisko tej osoby odnośnie zgodności prowadzenia inwestycji z przepisami prawa jak również rozliczenia kosztowego pomiędzy inwestorem a wykonawcą, a dotyczące prowadzonej budowy obiektu budowlanego na działce gruntu nr (...). Na rozprawie w dniu 5 października 2015 r. biegły odpowiedział na pytania postawione przez pozwaną i podtrzymał swoje stanowisko wyrażone w opinii pisemnej (podstawowej). Biegły podkreślił przy tym, że strona pozwana przystąpiła do realizacji projektu nie zachowując procedur potrzebnych do uzyskania projektu zamiennego, co stworzyło zagrożenie dla konstrukcji budynku realizowanego i sąsiedniego. Biegły wyjaśnił również, że wskutek niemożliwości dokonania odkrywek wycena prac zakrytych musiałaby odbywać się jedynie w oparciu o oświadczenie pozwanego bez dokonania pomiarów rzeczywiście wykonanych elementów, a trzeba mieć na uwadze, że prace te wykonano z naruszeniem prawa budowlanego. Biegły wskazał, że warunki statyczne wykonanych ścian są zupełnie inne niż te zaprojektowane. Takich zmian nie można dokonywać bez ingerencji projektanta, nie można więc stwierdzić czy konstrukcja budynku wskutek tego projektu jest bezpieczna.

Biegły odniósł się również do dokumentu „Ekspertyza techniczna istniejącego obiektu”. Wyjaśnił, że zawiera ona np. stwierdzenie co do klasy użytego betonu, podczas gdy w niniejszej sprawie brak jest jego atestów. Nadto nie odnosi się do tych dokumentów, które biegły uznał za wykonane z rażącym naruszeniem prawa budowlanego. Z jej treści nie wynika również, czy ktoś podjął próbę wyliczenia czy zmieniono schemat konstrukcji budynku. Odnosząc się do sporządzonego operatu szacunkowego biegły wyjaśnił, że powstał on w celu wyceny dla potrzeb sprzedaży budynku, a wielkość nakładów ustalono na podstawie danych uzyskanych od pozwanej.

Biegły wyjaśnił również, że sporządzając opinię przyjął metodę wyceny robót budowlanych jaka wynikała z umowy stron. Natomiast elementy zamienne mogły być wykonane kosztorysem szczegółowym tylko wówczas gdy nie byłoby wątpliwości co do ich wykonania zgodnie ze sztuką budowlaną.

Sporządzoną opinię należy ocenić prawidłową i wyczerpującą. Biegły w sposób szczegółowy wyjaśnił wnioski, które wyprowadził z opinii oraz szczegółowo odniósł się do zarzutów sformułowanych przez pozwaną. Stąd nie było potrzeb żeby dopuścić dowód z opinii kolejnego biegłego. Należy bowiem pamiętać, że okoliczność, że skarżący jest niezadowolony z konkluzji wynikających z opinii, nie może stanowić podstawy uwzględnienia wniosku o powołanie

innego biegłego. Sąd nie jest bowiem zobowiązany dopuścić dowodu z opinii kolejnego biegłego tylko z tej przyczyny, że dotychczasowa opinia jest dla strony niekorzystna (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 11.12.2014 r., I ACa 611/14).

Jedynie na marginesie należy przypomnieć, że w orzecznictwie wielokrotnie wskazywano, że opinia sporządzona na prywatne zlecenie strony nie posiada waloru dowodu z opinii w rozumieniu art. 278 § 1 k.p.c. (tak min SN w wyroku z dnia 24.07.2014r., sygn. II CSK 569/13) i stanowić może jedynie dowód tego, że osoba która ją wykonała wyraziła zawarty w niej pogląd. Ugruntowany jest również pogląd, że dowód z opinii biegłego, z uwagi na składnik w postaci wiadomości specjalnych, jest dowodem tego rodzaju, że nie może być zastąpiony inną czynnością dowodową, np. przesłuchaniem świadka (tak min. SN w wyroku z dnia 24.11.1999r., sygn. I CKN 223/98). Zupełnie inny jest cel zresztą przeprowadzania dowodu z zeznań świadka, który służy ustaleniu faktów (art. 227 k.p.c.), niż dowodu z opinii biegłego. W żadnej mierze nie jest rolą świadka, nawet jeśli dysponuje wiadomościami specjalnymi, ewentualna ocena co do zgodności prowadzenia robót z przepisami prawa budowlanego i poprawności określenia wartości wykonanych robót. W niniejszej sprawie wnioski o przesłuchanie w charakterze świadka R. B. - rzeczoznawcy, który sporządził na zlecenie strony pozwanej opinię w niniejszej sprawie, należało ocenić jako próbę „przemycenia” wniosków wyprowadzonych z opinii prywatnej do materiału dowodowego. Z powyższych względów wniosek o przeprowadzenie tego dowodu podlegał oddaleniu.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. w zw. z art. 108 k.p.c. Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c. Sąd rozstrzyga o kosztach w każdym orzeczeniu kończącym sprawę w instancji. Sąd może jednak rozstrzygnąć jedynie o zasadach poniesienia przez strony kosztów proces, pozostawiając szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu. Z uwagi na fakt, że powód dochodził w niniejszej sprawie zapłaty 190.245,12 zł a na jej rzecz zasądzono 151.888,58 Sąd przyjął, że wygrała proces w 80%, natomiast pozwana wygrała procesu w 20% ponieważ żądała oddalenia powództwa w całości.

Sygnatura akt VIII GC 97/13

Zarządzenia:

1. (...)
2. (...)(...)
3. (...)